

บ้านบุกิตอ่าวมะนาว หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

๑. ข้อมูลทั่วไป

บ้านบุกิตอ่าวมะนาว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ ๗๐๕ ไร่ มีประชากรทั้งหมด ๒๕๔ ครัวเรือน จำนวน ๑,๑๑๘ ราย เป็นชาย ๕๔๖ ราย หญิง ๕๗๒ ราย นับถือศาสนาอิสลาม สถานที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกะลุวอเหนือ มัสยิดบุกิตอ่าวมะนาว (ดัยบียะฮ) มีแหล่งท่องเที่ยวหาดอ่าวมะนาว อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าดำเนินการพัฒนาพื้นที่ของหมู่บ้าน เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง

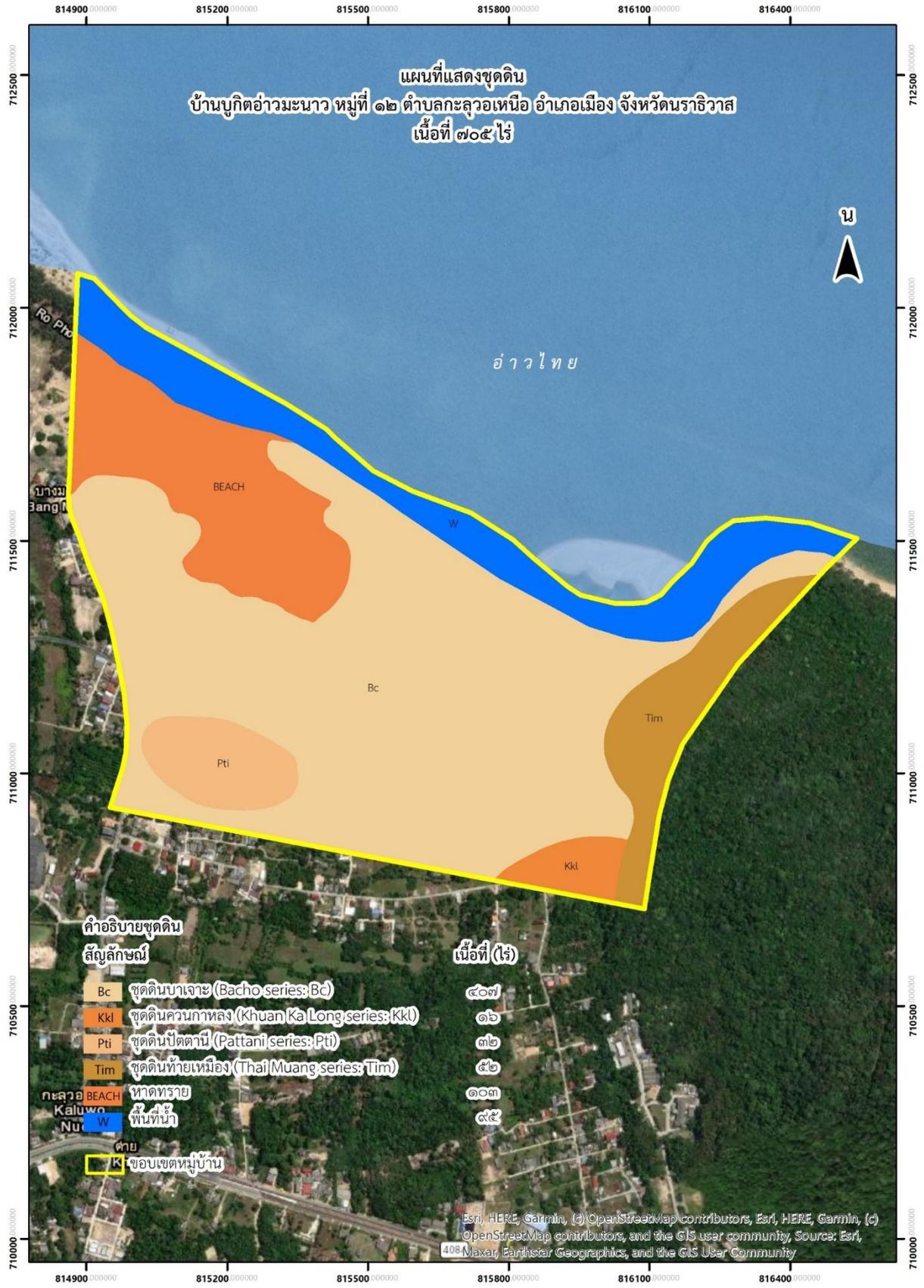

๒. สภาพพื้นที่

บ้านบุกิตอ่าวมะนาว ส่วนใหญ่จะเป็นดินทรายไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก แต่จะมีภูเขาอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของหมู่บ้านสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ จำนวน ๔๕๒ ไร่และเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ จำนวน ๒๕๓ ไร่ ดินเป็นดินทรายจัดและหาดทราย เกิดจากการทับถมของตะกอนทรายทะเลสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนเนื้อดินทรายถึงดินร่วนปนทราย ประกอบด้วยชุดดิน ๔ ชุดดิน คือ ชุดดินบาเจาะ ชุดดินควนกาหลง ชุดดินปัตตานี และชุดดินท้ายเหมือง ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินบาเจาะ (Bc)	ดินทรายลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล มีสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ตลอดหน้าตัดดิน ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน: ดินทรายจัด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และขาดแคลนน้ำ	
ชุดดินควนกาหลง (Kkl)	ดินร่วนละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายขนาดปานกลางหรือหยาบ มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕) ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินมีโครงสร้างแน่นทึบและเป็นกรดจัดมาก เนื่องจากสารประกอบกำมะถัน มีธาตุอะลูมิเนียม เหล็ก และแมงกานีสถูกละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืช	

ชุดดิน	ลักษณะของชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินปัตตานี (Pti)	<p>ดินลี้กมากดินบนเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕ - ๖.๐) ดินล่างเป็นดินชั้นสลับของดินร่วนปนทราย ดินทรายปนดินร่วน หรือร่วนปนทราย แปรของตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๐ - ๘.๐) ระดับน้ำใต้ดินตื้นมาก ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีน้ำท่วมขังนานในรอบปี ควรมีการใช้วัสดุปุ๋ยร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีในการปรับปรุงดิน หลังจากฤดูปลูกควรมีการควบคุมระดับน้ำใต้ดินเพื่อป้องกันการเกิดกรดเพิ่ม</p>	
ชุดดินท้ายเหมือง (Tim)	<p>ดินลี้ก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหยาบถึงเป็นดินเหนียวปนทรายหยาบ มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง และพบชั้นหินแกรนิตผุระหว่างความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๐ - ๖.๐) ตลอดหน้าตัดดิน ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันและความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ</p>	

๓. การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่ โดยได้ดำเนินการจัดทำโครงการของงบประมาณทั้งในเรื่องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ อาทิ การฝึกอบรม สาธิตในพื้นที่ พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองและประกอบอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืนและพึ่งตนเองได้ โดยดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ - ๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงานดังนี้

๓.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาโดยการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๓ (ขุดคู-ยกร่อง) เนื้อที่ ๗ ไร่ จำนวน ๒ ครัวเรือน

๓.๒ อบรมหลักสูตร

- ๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินทรายจัด จำนวน ๒๘ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผักพืชไร่และไม้ผลในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๒๘ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกมะนาวและการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีพืชหลากหลายภายในแปลง จำนวน ๒ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกผักไร้ดิน (ไฮโดรโปนิคส์) จำนวน ๕ ราย
- ๕) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกแก้วมังกรในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๕ ราย
- ๖) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผัก พืชไร่ ในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๙ ราย

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

- ๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๒๘ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช จำนวน ๑๐ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว โดโลไมท์ และหินปูนฝุ่น) จำนวน ๒๘ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการสาธิตการปลูกผักไร้ดิน (ไฮโดรโปนิคส์) จำนวน ๕ ราย
- ๕) เกษตรกรได้รับการสาธิตการให้น้ำระบบท่อเพื่อให้มีน้ำใช้ในแปลงเกษตร จำนวน ๑ ราย

๓.๔ สนับสนุนปัจจัยการผลิต

- ๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปูนขาว ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก) เพื่อใช้ปรับปรุงดินทรายจัด และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินสำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผักพืชไร่ไม้ผลแก่เกษตรกร จำนวน ๓๒ ครัวเรือน
- ๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชผัก เพื่อส่งเสริมการปลูกพืชผักบริโภคในครัวเรือนปลอดภัยจากสารพิษและจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือนให้แก่เกษตรกร จำนวน ๓ ครัวเรือน
- ๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช (กิ่งพันธุ์ ฝรั่ง มะนาว) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณบ้านและพื้นที่แปลงเกษตร ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๖ ครัวเรือน
- ๔) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์แก้วมังกร จำนวน ๕ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง ตรัง สงขลา) จำนวน ๔ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่บ้านบุkitอ่าวมะนาว เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ทางภาคเกษตร เพิ่มศักยภาพให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาพื้นที่เกษตรของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีผลการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ดังนี้

๔.๑ อบรมหลักสูตร

- ๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปลูกพืชผักพืชไร่นาในพื้นที่ดินทรายจัด จำนวน ๕ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงเปิดไข่พระราชทาน จำนวน ๑๐ ราย

๔.๒ การสาธิตในพื้นที่

- ๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๕ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว) จำนวน ๕ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการสาธิตการติดตั้งระบบน้ำแปลงเกษตร (SONOFF Basic Wifi Swith)

จำนวน ๑ ราย

๔.๓ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- ๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงดิน (ปูนขาว) จำนวน ๕ ครั้วเรือน
- ๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก อาทิ ถั่วพู ถั่วพักยาว และข้าวโพด จำนวน ๕ ครั้วเรือน
- ๓) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ (เปิดไข่พระราชทาน) จำนวน ๑๐ ครั้วเรือน

๔.๔ การศึกษาดูงาน

- ๑) เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด จำนวน ๑ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน ๕ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ การประกอบอาชีพ บ้านบุkitอ่าวมะนาว มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓๗๐ ครัวเรือน ประชากรมีการประกอบอาชีพแบ่งเป็น อาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๕๕ ครัวเรือน (๑๔.๘๖ %) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๕๕ ครัวเรือน (๒๑.๙๗ %) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๗ ครัวเรือน ๑.๘๙% และอาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๓๐๗ ครัวเรือน (๘๓.๕๑%) โดยมีการประกอบอาชีพเกษตรมากที่สุด รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างของรัฐ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย พนักงานเอกชน และอาชีพอื่นๆ

๕.๒ รายได้ประชากร จากการสำรวจข้อมูลรายได้เฉลี่ยประชากรบ้านบุkitอ่าวมะนาว (๓๗๐ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๑๖๙,๖๘๕ บาท/ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๒๖๓ ครัวเรือน (๗๑.๐๘%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๑๐๗ ครัวเรือน (๒๘.๙๑%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย ๖๔,๕๔๗ บาท /ครัวเรือน/ปี

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่บ้านบุkitอ่าวมะนาวของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า มีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๑ กลุ่ม คือ กลุ่มปลูกผักบริเวณบ้านเพื่อบริโภค จำนวน ๖ ราย

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

บ้านบุกิตอ่าวมะนาว มีเนื้อที่ทั้งหมด ๗๐๕ ไร่ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร ๒๒๕ ไร่ ส่วนใหญ่ราษฎรมีการปลูกไม้ผล/ไม้ยืนต้นผสมผสาน ๑๘๔ ไร่ รองลงมาไร่ร้าง ๓๔ ไร่ ยางพารา ๗ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม/พรุเสื่อมโทรม ๒๑๙ ไร่ และชุมชน/สถานที่ราชการ ๒๖๑ ไร่

แผนที่แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี ๒๕๖๗
 บ้านบุกิตอ่าวมะนาว หมู่ที่ ๑๒ ตำบลกะลวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 พื้นที่ ๗๐๕ ไร่

